

TESIAME rubriką „IŠDRĮSK PAKLAUSTI SPECIALISTO!“

Jei ir Jūs turite klausimų, Tarnybos specialistams - logopedui, socialiniam ar specialiajam pedagogui, psichologui, - rašykite mums el. paštu spt.pasvalys@gmail.com

Klausimas: kaip logopedas įvertina vaikų kalbėjimo ir kalbos sutrikimus?

Atsako Tarnybos logopedė Ingrida Prakopienė.

Logopedas – asmuo, vertinantis mokinių (vaikų) kalbos raidą, nustatantis kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus, konsultuojantis jų šalinimo, prevencijos bei šių sutrikimų turinčių mokinių (vaikų) ugdymo klausimais.

Kalbėjimo ar kalbos sutrikimą nustato logopedas, atlikęs logopedinį tyrimą.

Logopedinis tyrimas pradedamas nuo susipažinimo, įvadinio pokalbio su vaiku, kurio metu vaikas prisistato, papasakoja apie save ir savo šeimą, draugus, pomėgius. Tyrimo metu įvertinama artikuliacinio aparato būklė, garsų tarimas, foneminė klausa, žodynas, kalbos gramatinis taisyklumas, rišliosios kalbos įgūdžiai, skaitymo bei rašymo ypatumai. Atkreipiamas dėmesys į vaiko balsą, kalbėjimo tempą.

Artikuliacinis aparatas. Įvertinama artikuliacinio aparato simetriškumas, kalbėjimo padargų (žandikaulio, lūpų, liežuvio) paslankumas.

Rišlioji kalba. Vertinami gebėjimai pasakoti pagal siužetinius paveikslėlius ar iš asmeninės patirties bei girdėto teksto atpasakojimas.

Žodynas. Išsiaiškinama ar: mokinys gali pavadinti nurodytus objektus; supranta ir vartoja apibendrinamąsias sąvokas; pažįsta ir pavadina spalvas; nusako objektų savybes, sugalvoja priešingos reikšmės žodžių, sinonimų; vartoja kiekinius ir kelintinius skaitvardžius, įvardžius,rieveiksmius.

Kalbos gramatinis taisyklingumas. Vertinama ar: derina būdvardžius, skaitvardžius su daiktavardžiais; tiksliai vartoja ir suvokia daiktavardžių linksnius bei prielinksnius, geba sudaryti priesaginius bei priešdėlinius žodžius.

Foneminė klausa. Įvertinamas gebėjimas iš klausos skirti kalbos garsų akustinius požymius, pvz., p-b, k-g duslumą ir skardumą, i-y, u-ū trumpumą ir ilgumą, o-uo, è- ie siaurumą ir platumą bei kitus skambėjimo skirtumus bei garsinės analizės, sintezės įgūdžiai.

Tartis. Stebimas izoliuotų garsų tarimas, skiemenų tarimas, garsų tarimas žodžiuose, sakiniuose; prašoma išarti sudėtingos skiemeninės struktūros žodžius.

Skaitymo ir rašymo ypatumai. Vertinama skaitymo technika, tempas, skaitymo raiškumas, klaidų pobūdis, perskaityto teksto suvokimas. Rašomas diktantas ir nurašymo pratimas. Vertinama rašysena, rašymo tempas, klaidų pobūdis.

Tik įvertinus visas minėtas sritis, logopedas nustato kalbėjimo ir kalbos sutrikimą bei teikia metodinę pagalbą bei konsultuoja šių sutrikimų šalinimo, prevencijos klausimais.

Tarnyboje vaiko kalbą vertina ne tik logopedai, konsultuoja neurologė, vertina specialieji pedagogai ir psichologai. Būtent kompleksinis sutrikimų vertinimas atskleidžia ne tik mažylio problemas, bet ir stipriąsias sritis, kurios padeda efektyviau išmokti naujus dalykus.

Tėveliai turėtų sunerimti, jeigu vaiko kalbos vystymasis atsilieka, palyginus su kitų to paties amžiaus vaikų kalba. Negalima nekreipti dėmesio į vaiko kalbos būklę ir manyti, kad „išaugs“, bet neverta ir panikuoti, nes tai nėra didžiulė blogybė. Tėvų nuogastavimus gali išsklaidyti logopedas, o jei reikia, tai ir suteikti pagalbą.

Prisiminkite, kreiptis pagalbos niekada ne per anksti!